

Руденко Поліна Олексіївна,
здобувач ступеня вищої освіти
бакалавра навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник:
кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ
Комаринська Ю. Б.

КОМУНІКАТИВНА ПІДГОТОВКА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ, ЗАДІЯНИХ ДО РОЗСЛІДУВАННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Профільні заклади вищої освіти, що забезпечують підготовку кваліфікованих працівників правоохоронних органів, на сьогоднішній день, мають завдання підвищеної складності, адже окрім загально-прийнятих та визначених у кваліфікаційних вимогах завдань, перед ними повстало питання підготувати спеціалістів, які здатні будуть забезпечити виконання покладених на них функцій в умовах воєнних дій та поствоєнний період.

Сила емоційної реакції людини на війну не завжди прямо корелює із щойно пережитими випробуваннями. Насправді травма спостереження за війною зі сторони може сильно вплинути на психологічний стан людини, навіть якщо така людина фізично захищена і перебуває в безпеці. За оцінками міністра охорони здоров'я Віктора Ляшка, 14 мільйонів українців потребують психологічної допомоги. Це є нагальним пріоритетом, оскільки, щоб бути ефективними, професійні консультації мають бути своєчасними та надаватися якомога швидше. Ще до початку повномасштабного вторгнення Росії багато українців мало низку психологічних проблем, таких як післявоєнний синдром, синдром втрати та травми покинутості. Після 24 лютого кількість людей, які страждають від таких станів, збільшилася у багато разів [1].

Зазначені вище обставини повинні бути обов'язково враховані суб'єктами досудового розслідування під час побудови комунікації із всіма учасниками кримінального провадження, будь то потерпілий, підозрюваний або свідок. Відповідно, для забезпечення кваліфікованої діяльності в цьому напрямку,

необхідним є посилення підготовки здобувачів вищої освіти закладів зі специфічними умовами навчання у питаннях побудови та налагодження комунікації із населенням з врахуванням викликів сьогодення.

Питання запобігання, протидії домашньому насиллю, на сьогоднішній день стоїть дуже гостро. Особливо це стосується України, так як в умовах збройної агресії однієї із східних країн, серед українського населення панує страх, нестабільність морально-психологічного стану, агресія. Також, внаслідок війни, люди лишають, втрачають свої домівки і переїжджають до нових, не завжди комфортних, як морально так і матеріально, місць проживання, набуваючи при цьому статусу тимчасово переміщених осіб. Такі метаморфози, відчуття втрати свого життя, зумовлюють зародження або активізацію насильство в середині родини. Статистичні дані Національної поліції України, результати роботи відповідних громадських організацій, свідчать про збільшення звернень громадян із заявами про домашнє насильство в порівнянні із минулими роками [2, с. 502].

Психологічну травму лише останнім часом почали досліджувати як травматичну подію. Таким чином, дослідження посттравматичного стресового розладу (ПТСР) та комплексного ПТСР після впливу психологічного насильства є менш вивченими порівняно з фізичним та сексуальним насильством [3].

Правильна комунікація з учасниками домашнього насильства дозволяє визначити ступінь та форму таких кримінально-протиправних дій, що має важливе значення в контексті досудових процесів, визначення кваліфікації правопорушення, прийняття своєчасного рішення про взяття під варту, забезпечення підтримки потерпілих тощо. Під час безпосереднього спілкування (допиту) підозрюваного, особи, яка підозрюється у чиненні насильства, коли передає свій досвід міжособистісного спілкування може оцінювати серйозність інциденту інакше, ніж той, хто оцінює ситуацію читаючи показання потерпілих або свідків. Іншими словами існують перцептивні відмінності в оцінках серйозності події. Ці перцептивні відмінності можуть залежати від того, чи насильство відбувалося у фізичній чи психологічній формі, а також в залежності від статі осіб.

Правильна оцінка тяжкості насильства має вирішальне значення в кількох контекстах. Неправильна, або незадовільна, оцінка насильства може мати юридичні наслідки. Невинна особа може бути притягнута до відповідальності за кримінальне

правопорушення, якого вона не вчиняла. Правопорушник може бути звільнений від покарання за насильницьке діяння, яке він вчинив. Правильна оцінка насильства також може мати важливе значення у вирішенні питання про опіку, що призводять до необґрунтованого розлучення дитини від одного з батьків або дітей, які зазнали насильства [4].

Особи, які вчинили домашнє насильство, часто неправильно представляють своє застосування насильства та жорстокого поводження, щоб «уникнути відповідальності». Люди, які вдаються до насильства, також часто неправильно представляють потерпілих як «пасивних або навіть добровільних учасників насильства», а насильство мінімізується та виправдовується як «ненавмисне». Винуватці насильства та жорстокого поводження мають найбільшу вигоду від спотворення інформації про насильство та від шкідливих соціальних реакцій, які вступають у змову з неправильним висвітленням насильства. Незалежно від того, чи є шкідливі реакції навмисними чи ненавмисними, вони захищають правопорушників і дозволяють їм розширити та посилити застосування насильства, жорстокого поводження, примусу та контролю з несприятливими наслідками для потерпілих. З цих причин правопорушники часто передбачають тип і якість соціальних реакцій, які вони можуть отримати, а також реакцію, яку потерпілі можуть отримати від інших. Правопорушники використовують ці розрахунки у своїх навмисних зусиллях, спрямованих на поширення насильства на сім'ї [5].

Список використаних джерел

1. Психічне здоров'я в умовах війни: як громадські організації, підтримувані ПРООН, надають психологічну допомогу українцям. *UNDP*. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/news/psychichne-zdorovya-v-umovakh-viyny-yak-hromadski-orhanizatsiyi-pidtrymuvani-proon-nadayut-psykholohichnu-dopomohu-ukrayintsyam>.

2. Комаринська Ю., Руденко А. Вогнепальна зброя як знаряддя вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із домашнім насильством. *Věda a perspektivy*. 2023. № 11(30). URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-11\(30\)-502-513](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-11(30)-502-513).

3. The complex trauma of psychological violence: cross-sectional findings from a Cohort of four Danish Women Shelters / S. Dokkedahl et al. *European Journal of Psychotraumatology*. 2021. Vol. 12, no. 1. P. 1863580. URL: <https://doi.org/10.1080/20008198.2020.1863580>.

4. What you say and what I hear—Investigating differences in the perception of the severity of psychological and physical violence in intimate partner relationships / S. Sikström et al. *PLOS ONE*. 2021. Vol. 16, no. 8. P. e0255785. URL: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0255785>.

5. Funston L., Krayem G., Shackel R. Transformative Social Responses to Domestic, Family, and Sexualized Violence: A Qualitative Exploration of Insight Exchange, a Victim-Survivor-Centered Initiative Informed by Response-Based Practice. *Violence Against Women*. 2023. URL: <https://doi.org/10.1177/10778012231186812>.

Родюк Олег Володимирович,
аспірант відділу організації освітньо-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ЗМІН

Судова експертиза, як невід’ємна складова судового процесу, відіграє ключову роль у встановленні істини та забезпеченні справедливого правосуддя. Її значення в сучасному світі, що характеризується стрімким розвитком технологій та глобалізацією, лише зростає. Однак, саме ці процеси породжують нові виклики для судової експертизи, вимагаючи постійної адаптації методів та підходів.

Одним з найважливіших факторів, що впливають на судову експертизу, є стрімкий розвиток цифрових технологій. З одного боку, це відкриває нові можливості для дослідження доказів, зокрема, цифрових. Однак, з іншого боку, виникають нові проблеми, пов’язані з аутентифікацією, цілісністю та збереженням цифрових доказів. Крім того, з’являються нові види злочинів, які пов’язані з використанням цифрових технологій, що вимагає від експертів нових знань та навичок.

Діяльність судових експертів має важливе значення для забезпечення правосуддя, а також реалізації та захисту прав і свобод людини. В Україні судово-експертна діяльність здійснюється державними спеціалізованими установами, їхніми регіональними підрозділами, експертними установами комунальної форми власності, а також незалежними судовими експертами й іншими фахівцями відповідних спеціалізацій. Їхня